

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Луганський національний аграрний університет
Освітня програма	19251 Агроінженерія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	208 Агроінженерія

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

10.06.2021 р.

Справа № 0773/АС-21

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 20 "Аграрні науки та продовольство" у складі:

Лопушняк Василь Іванович – головуєчий,

Василишин Роман Дмитрович,

Власенко Володимир Анатолійович,

Вовк Стах Осипович,

Геник Ярослав Вячеславович,

Гончарова Олена Вікторівна,

Іванова Ірина Євгенівна,

Сатарова Тетяна Миколаївна,

за участі запрошених осіб:

Волох Вадим Олександрович – гарант ОП,

Цизь Ігор Євгенович – керівник експертної групи,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Луганський національний аграрний університет
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	19251
Назва ОП	Агроінженерія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	208 Агроінженерія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 8, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Цілі освітньої програми відповідають місії та стратегічній цілі завданню ЗВО, наведеним у «Стратегії розвитку Луганського національного аграрного університету на 2020-2025 р.р.». Особливість ОП полягає у практичному опануванні навичок необхідних для організації діяльності підприємств агропромислового комплексу та вирішенні практичних завдань спрямованих на виробництво сільськогосподарської продукції і її переробку та орієнтована на підготовку кваліфікованих фахівців з агроінженерії в першу чергу для Донецької та Луганської областей. Водночас варто зазначити, що переробка сільськогосподарської продукції відноситься до галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 181 «Харчові технології». Відповідно до СВО в спеціальності 208 «Агроінженерія» об'єктом вивчення та діяльності є первинна обробка сільськогосподарської продукції. Таким чином, опис предметної області виходить за межі відповідного Стандарту вищої освіти.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

Цілі та програмні результати ОП визначені з урахуванням пропозицій усіх груп заінтересованих сторін. Представники здобувачів ВО, входять до складу робочої групи із розробки ОП. Водночас, у наявній на сайті Луганського НАУ рубриці «Громадське обговорення проектів ОП» за 2020 та 2021 р.р. посилання на «Анкету для здобувачів», «Анкету для стейкхолдерів», «Анкета для випускників» та «Звіт опитування» є неактивними тобто інформація з а ними відсутня. В рецензіях Штирова Ю.С., Ількова Д.В., Марчія П.Т., Михальченка С.А. відсутні зауваження і конкретні пропозиції щодо змісту ОП. На сайті ЗВО недостатньо відображаються інформаційні звіти про проведені заходи зі стейкхолдерами ОП «Агроінженерія», у тому числі і з обговорення цілей та програмних результатів ОП. Також представники роботодавців під час спілкування із ЕГ не змогли навести прикладів свого залучення до онлайн опитувань з обговорення проекту ОП «Агроінженерія».

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Пріоритетом під час підготовки фахівців за даною ОП розробниками визначено максимальне працевлаштування випускників на території донбаського регіону. Проте в Луганському НАУ лише розпочав роботу відділ, який опікується кар'єрними розвитком випускників, а спілкування із випускниками попередніх років обмежене лінією розмежування збройного конфлікту. У розділі ОП «Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання» зазначено відповідність випускників до працевлаштування згідно класифікатора професій Д К 003:2010 лише одному коду професій - «3115 Технічні фахівці – механіки», що формує уявлення здобувачів про обмеження придатності випускників до працевлаштування. З метою удосконалення освітньої програми вивчався досвід таких провідних ЗВО України: Сумського національного аграрного університету, Львівського національного аграрного університету, Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка, вищої школи сільського господарства м. Анже (Франція).

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Освітня програма загалом дозволяє досягти результатів навчання, визначених Стандартом вищої освіти за спеціальності 208 «Агроінженерія» для першого рівня вищої освіти (введено в дію наказом МОН України № 1340 від 05.12.2018 р.), за винятком зауважень наведених до критерію 2.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень Е

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

Загальний обсяг освітньо-професійної програми «Агроінженерія» Луганського національного аграрного університету складає 240 кредитів ЄКТС. Водночас обсяг дисциплін вільного вибору здобувачів складає 60 кредитів (25 % від загальної кількості кредитів), що відповідає ст. 5 Закону України «Про вищу освіту».

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Освітня програма «Агроінженерія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідний їй навчальний план затверджено Вченою радою Луганського національного аграрного університету (протокол № 11 від 30 червня 2020 р.). Наведена у ОП структурно-логічна схема компонентів дозволяє візуалізувати логічну взаємопов'язаність освітніх компонентів. Водночас варто виокремити наступні зауваження до змісту ОП: 1. ОК «Електротехніка та електроніка» вивчається здобувачами у на четвертому курсі. Знання із цієї дисципліни необхідні студентам для опанування ОК «Трактори і автомобілі», «Сільськогосподарські машини», що і зазначено у робочих програмах даних навчальних дисципліни. А згідно структурно-логічної схеми ОК «Трактори і автомобілі» «Сільськогосподарські машини» вивчаються на 2 та 3 курсах. Тобто логічна послідовність вивчення ОК у даному випадку не дотримана. 2. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми вказує, що формування ФК 6 в контексті «системи точного землеробства» забезпечується ОК28 «Машини, обладнання для переробки с.-г. продукції», ОК 30 «Машиновикористання у рослинництві», ОК39 «Виробнича практика». Однак, в результаті аналізу робочих програм даних ОК не виявлено форм і методів навчання, які здатні забезпечити у здобувачів формування ФК 6 у частині, що стосується систем точного землеробства. 3. Відповідно структурно-логічній схемі і навчальному плану ОК 21 «Трактори і автомобілі» і ОК 22 «Сільськогосподарські машини» починаються у 4-му семестрі, а ОК 18 «Деталі машин» у 5-му і ОК 18 «Гідравліка», що не логічно, оскільки вони необхідні для вивчення зазначених ОК 21 і ОК 22. 4. ОК28 «Машини, обладнання для переробки с.-г. продукції» не доцільно вводити як обов'язковий компонент, оскільки переробка сільськогосподарської продукції відноситься до галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 181 «Харчові технології». Відповідно до СВО в спеціальності 208 «Агроінженерія» об'єктом вивчення та діяльності є первинна обробка сільськогосподарської продукції. 5. ЗК-2 передбачена стандартом та включена до ОП, у частині, яка визначає «здатність...використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя» забезпечується у ОП (згідно матриці відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми) ОК «Історія України та Української культури» та «Етика ділового спілкування». 6. Дисципліни «Механіко-технологічні властивості сільськогосподарських матеріалів» є базою для ОК «Сільськогосподарські машини» та «Електричні машини і апарати» необхідні для набуття ФК 8, тому доцільно їх перенести в обов'язкові компоненти.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Особливість ОП полягає у практичному опануванні навичок необхідних для організації діяльності підприємств агропромислового комплексу та вирішенні практичних завдань спрямованих на виробництво сільськогосподарської продукції і її переробку... Однак, переробка сільськогосподарської продукції відноситься до галузі знань 18 «Виробництво та технології» спеціальності 181 «Харчові технології». Відповідно до СВО в спеціальності 208 «Агроінженерія» об'єктом вивчення та діяльності є первинна обробка сільськогосподарської продукції. Таким чином, опис предметної області виходить за межі Стандарту ВО зі спеціальності 208 «Агроінженерія».

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Згідно структури ОП вибіркові освітні компоненти складають 60 кредитів ЄКТС (25 % від загального об'єму). У навчальному плані за ОП ці кредити розділені між 20 дисциплінами із однаковим об'ємом у 3 кредити. Вивчення вибіркового дисциплін згідно НП передбачено у 2-8 семестрах, а кількість вибіркового дисциплін за семестрами коливається у межах від двох до чотирьох. Основними документами ЗВО, у яких закріплена процедура формування

здобувачами вищої освіти індивідуальної освітньої траєкторії відображена є Положення про порядок та умови обрання здобувачами вищої освіти Луганського національного аграрного університету дисциплін з а вибором; Положення про індивідуальний план здобувача вищої освіти у Луганському національному аграрному університеті (<http://lnau.in.ua/ehqz>) . Перелік вибіркових дисциплін у розрізі кафедр, які їх пропонують наведено у «Каталозі вибіркових дисциплін на 2021-2022 навчальний рік».

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти у загальному обсязі 15 кредитів ECTS. Перша практика (6 кредитів) відбувається після завершення теоретичного навчання на 2 курсі та є навчальною і передбачає опанування керування сільськогосподарською технікою. Друга (6 кредитів) та третя (3 кредити) практики є виробничими і передбачені відповідно на 3 та 4 курсах.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

Професійний стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти, галузі знань – 20 «Аграрні науки та продовольство», спеціальності – 208 «Агроінженерія» відсутній.

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

Положенням «Про організацію освітнього процесу в Луганському НАУ» встановлено вимогу, що обсяг відведений на самостійну роботу становить не більше 2/3 загального обсягу навчального часу дисципліни. Аналіз Н П з а ОП «Агроінженерія» показує, що для усіх ОК обсяг відведений на самостійну роботу становить рівно 2/3 загального обсягу дисципліни не залежно від її специфіки. Тижневе аудиторне навантаження за семестрами навчання коливається у межах від 14 до 24 годин. В той же час аналіз робочих програм освітніх компонент показав, що форми проведення занять виключно лекційні і практичні заняття. Лабораторні роботи передбачено тільки з фізики. Таким чином це створює перешкоди набуття умінь та навичок за обраним фахом.

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

Дуальна форма освіти за ОП «Агроінженерія» не здійснюється.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

Правила прийому до Луганського національного аграрного університету оприлюднено на офіційному сайті університету та не містять привілеїв, дискримінаційних положень, є чіткими та зрозумілими для спеціальностей (освітніх програм), за якими проводить набір Луганський НАУ у 2021 році. Водночас, правила прийому містять інформацію щодо особливостей вступної компанії на спеціальності, які відсутні в університеті (наприклад 081 «Право», ст. 24 Правил прийому), що може дати недостовірну інформацію абітурієнтам при виборі ОП під час вступу до ЗВО.

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Основним документом, що регулює питання визнання результатів навчання здобутих в інших ЗВО у Луганському національному аграрному університеті, є «Положення про порядок переведення та поновлення студентів до Луганського національного університету», яке затверджено вченою радою Луганського НАУ 02.04.2019 р. Водночас приклади академічної мобільності здобувачів ВО за освітньою програмою відсутні.

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Документ, що регулює процес визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в Луганському національному аграрному університеті, є «Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті». Водночас, при спілкуванні зі здобувачами освіти, ЕГ встановлено, що не всі здобувачі освіти знайомі з правилами перезарахування результатів у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

Основним документом, який регламентує методи навчання і викладання з а ОП, що відповідають принципам академічної свободи викладача і здобувача, є «Положення про організацію освітнього процесу у Луганському НАУ». Водночас навчальним планом за ОП не передбачено курсове проектування. Це не критичне зауваження, але введення комплексних курсових проєктів і з загальноінженерних та професійно-орієнтованих дисциплін буде сприяти ефективному набуттю відповідних програмних результатів навчання. Також, для визначення ступеня задоволеності здобувачів методами навчання та викладання проводиться анкетування здобувачів освіти. Водночас в анкеті присутні питання, які викликають сумнів у доцільності їхнього включення до анкети, наприклад: «Наскільки викладачі зрозуміло пояснюють вимоги до оформлення курсових проєктів (робіт)?» - (було відзначено про відсутність курсових проєктів); «Наскільки викладачі дають можливість Вам відстоювати власну думку на практичних, лабораторних та семінарських заняттях?» – (лабораторні роботи проводяться тільки з фізики).

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Здобувачі вищої освіти отримують всю необхідну інформацію стосовно наповнення та змісту, запланованих ПРН та контрольних заходів на першому занятті, у середовищах Moodle та «Автоматизованій системі управління навчальним процесом».

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

Здобувачі вищої освіти беруть участь у науковій діяльності спільно і з викладачами університету. Здобувачі ВО виступали з доповідями на наукових конференціях, брали участь у конкурсі студентських наукових робіт з «Агроінженерії» та у конкурсах професійної майстерності на регіональному святі «День механіка», який проводиться на базі Харківського національного технічного університету ім. П. Василенка. Але слід зазначити, що здобутки здобувачів не значні, і роботу в цьому напрямі слід активізувати.

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Основним документом, який регулює питання оновлення змісту ОК та ОП у цілому, є «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Луганському НАУ». Проте, у «Відомостях про самооцінювання ОП» не наведено прикладів щодо оновлення змісту освіти на основі наукових досліджень викладачів, а у звіті ЕК відмічається включення матеріалів досліджень до лекції 5 «Система машина-поле».

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

Міжнародна співпраця та діяльність у Луганському НАУ регламентується договорами і з 6 закордонними ЗВО та «Положенням про проведення навчально-виробничих закордонних практик та стажувань». ЗВО має договори про співпрацю у галузях науки, освіти та стажування працівників з Білоруським аграрним технічним університетом, м.

Мінськ (Білорусь) та Варненським економічним університетом, м. Варна (Болгарія). На сьогодні закордонне стажування пройшов лише гарант ОП – Волох В.О., який стажувався в Академії управління і адміністрування, Ополе, Польща, 2018 р. (The Academy of Management and Administration in Opole, Poland). Ще два здобувача ВО навчаються за ОП за кордоном.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Процедура проведення контрольних заходів у ЗВО регулюється певними розділами окремих документів: «Положенням про організацію та проведення поточного, проміжного і семестрового контролю результатів навчання»; «Порядком запобігання та врегулювання конфлікту інтересів у Луганському НАУ»; «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Луганському НАУ». Окремими пунктами цих документів регулюється об'єктивність та неупередженість екзаменаторів, процедура запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, повторне проходження контрольних заходів та оскарження результатів контрольних заходів. Повторне проходження контрольних заходів можливе при отриманні незадовільної оцінки з дисципліни, але не більше двох разів. Експертною групою встановлено, що прецедентів, які були б пов'язані з необ'єктивністю викладачів, апеляційними заявами на оцінку під час здійснення освітнього процесу, не виявлено.

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

У ЗВО процедуру дотримання академічної доброчесності регулюють окремі розділи наступних документів: «Положенням про організацію та проведення поточного і семестрового контролю результатів навчання», «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ЛНАУ», «Система заходів внутрішнього забезпечення якості освіти», «Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату», «Положення про комісію з питань академічної доброчесності». Дані документи відображають політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності у Луганському НАУ. Перевірка кваліфікаційних робіт проводиться за допомогою сервісу Unichesk – процедура є чіткою та зрозумілою для здобувачів освіти. У ЗВО діє репозитарій де і розміщуються у відкритому доступі випускні кваліфікаційні роботи, зокрема, і здобувачів за ОП «Агроінженерія». Загалом, університетські процедури відповідають сучасному баченню питання популяризації і дотримання академічної доброчесності, оскільки всі учасники освітнього процесу мають добре розуміння щодо ймовірних видів порушень академічної доброчесності. Водночас, у деяких робочих програмах дисциплін, на сторінках курсів у Moodle відсутній опис правил взаємодії учасників освітнього процесу або його деталізація з точки зору академічної доброчесності, а також відповідальності за її порушення.

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

6.1. Навчально-науковий інститут «Механізація сільського господарства» Луганського НАУ, на якому впроваджена ОП «Агроінженерія» налічує дві кафедри: «Ремонт машин, експлуатації енергетичних засобів та охорони праці» та «Виробничі процесів у АПК». На ОП для викладання 36 нормативних дисциплін залучено 18 викладачів. У викладачів, залучених до викладання ОК, здобута вища освіта та/або науковий ступінь, які відповідають спрямованості дисциплін. Також відповідність викладачів ОК підкріплена тематикою стажування. Згідно зведеної інформації про викладачів ОП «Агроінженерія» матеріалів самоцінювання кожен викладач забезпечує викладання від однієї до п'яти ОК, окрім доцента Овчаренка О.А., який здійснює викладання шести нормативних дисциплін за даною ОП.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

ЗВО залучає роботодавців до реалізації освітнього процесу за ОП і особливо для забезпечення практичної підготовки. Зокрема, укладено низку договорів із створення баз практичної підготовки здобувачів: АТ ХТЗ, ТОВ «Крамагросвіт», ДП «Дослідне господарство Кутузівка» Інституту сільського господарства Північного Сходу НААН України; селянські (фермерські) господарства.

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

У ЗВО наявна практика залучення професіоналів та експертів галузі до проведення занять із дисциплін за ОП на основі партнерських стосунків, однак це, як правило, виїзні практичні заняття. Водночас відсутні приклади залучення представників роботодавців до проведення аудиторних занять за ОП.

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

Професійний розвиток викладачів ОП «Агроінженерія» в основному здійснюється шляхом стажування вітчизняних ЗВО, як правило, у Харківському національному аграрному університеті ім. В. В. Докучаєва. Лише гарант ОП Волох В.О. пройшов підвищення кваліфікації у Академія управління і адміністрування (Ополе, Польща). На вкладці сайту ЗВО «Міжнародна діяльність» відсутня інформація про програми персональної мобільності та наукових стажувань для викладачів. У матеріалах самоаналізу ОП та на сайті ЗВО відсутні відомості про реалізацію практики власних програм підвищення професійної кваліфікації викладачів та педагогічної майстерності.

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

Стимулювання розвитку викладацької майстерності у Луганському НАУ здійснюється через рейтингове оцінювання викладачів згідно із «Положенням про критерії оцінювання показників рейтингу педагогічних та науково-педагогічних працівників». Водночас існує низка зауважень, які впливають на ефективність розвитку викладацької майстерності: 1. Викладання шести нормативних дисциплін за ОП «Агроінженерія» одним викладачем обмежує можливість забезпечити якісне наповнення та викладання цих нормативних дисциплін. 2. ЗВО не залучає професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення аудиторних занять на постійній основі, зокрема на умовах зовнішнього сумісництва або погодинної оплати праці. 3. Обмежений перелік закладів, де НПП задіяні на ОП «Агроінженерія» проходять підвищення кваліфікації (практично один ЗВО). Також у Луганському НАУ не набула поширення практика власних програм підвищення професійної кваліфікації викладачів та педагогічної майстерності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

Формування матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу у Луганському НАУ, як переміщеному ЗВО відбулось шляхом прийняття на баланс наявного у структурних підрозділах обладнання та техніки. Проте, навчально-методичне забезпечення за освітньою програмою потребує суттєвого оновлення і наповнення оскільки в зв'язку з бойовими діями на Сході України та переміщенням Луганському НАУ довелося відновлювати бібліотечний фонд завдяки дружній підтримці бібліотек інших ЗВО. Через матеріальні труднощі у ЗВО не здійснюється передплата періодичних видань для потреб ОП «Агроінженерія». Для забезпечення викладання таких ОК як «Гідравліка», «Теплотехніка», «Теорія механізмів і машин» та «Деталі машин» використовується лише програмне забезпечення Office 365, Autodesk AutoCAD2020, Autodesk Inventor 2018, мультимедійне обладнання, а навчальний процес реалізовується у комп'ютерному класі або інших аудиторіях.

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію, якщо не враховувати близькість до зони проведення ООС.

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються з ОП «Агроінженерія». Надзвичайно важливим елементом у наданні освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти є впроваджена у Луганському НАУ систем ІТ простору загалом та автоматизована система управління навчальним процесом «Особистий кабінет».

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Університет приймає участь в проекті «Економічна підтримка Східної України», який дає можливість оновлення інфраструктури, реконструкцію навчальних приміщень з урахуванням потреб студентів з особливими освітніми потребами. На думку ЕГ, ЗВО максимально намагаються створити всі умови для навчання осіб з особливими освітніми потребами.

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

Загальноуніверситетська політика щодо розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюється низкою нормативних документів Луганського НАУ. На час проведення акредитаційної експертизи для обговорення доступна ОП «Агроінженерія», але анкети для проходження опитування стейкхолдерів у 2021 році неактивні, як і не активні посилання на звіти з відповідних опитувань. Проектною групою програми не представлено експертам аналітичних звітів щодо здійснення її моніторингу і перегляду для встановлення досяжності, реальності та адекватності призначених кредитів, визначених результатів навчання та а розрахованого навчального навантаження, але надано витяг з протоколу № 6 засідання випускової кафедри від 12.06.2020 р. з якого встановлено, що обговорення програми тривало з 13.04.2020 р. до 13.05.2020 р.

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

Загалом відповідає вимогам до змісту підкритерію.

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

Безпосередня участь роботодавців в обговоренні ОП підтверджується протоколом № 6 засідання випускової кафедри від 12.06.2020 р. В обговоренні ОП, згідно протоколу, брали участь Ільков Д. В., директор ТОВ «Санфлауер», Штиров Ю. С., керівник селянського господарства «Віка», Марчій П. Т., керівник фермерського господарства «Казначеевка». Роботодавці наголошували, що першочергово потрібно оновити матеріально-технічну базу освітньої програми.

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

Зв'язок з випускниками, як правило, підтримується через особисті контакти з керівниками дипломних робіт. Позитивним аспектом є проведення «Днів кар'єри», де безпосередньо здобувачі освіти мають можливість поспілкуватися з роботодавцями.

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

В ЗВО функціонує Рада з якості вищої освіти, роботу якої регулює «Положення про раду з якості вищої освіти у Луганському НАУ». Рада є дорадчо-консультативним органом, який координує діяльність підрозділів університету, спрямовану на забезпечення ефективного функціонування та удосконалення внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності.

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

Акредитаційна експертиза ОП є первинною.

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

Наведені раніше зауваження (до попередніх підкритеріїв) вказують, що на формування культури якості у ЗВО потрібно ще докласти зусиль усім учасникам освітнього процесу.

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

На сайті ЗВО у рубриці «Документи університету» наявні необхідні для регулювання прав і обов'язків усіх учасників освітнього процесу положення, які містять чіткі правила та процедури.

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

Посилання на анкети для роботодавців, студентів та випускників, а також на звіт за опитуваннями за ОП «Агроінженерія» є неактивними. Таким чином створюються певні обмеження щодо внесення пропозицій із обговорення проєктів ОП.

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Освітня програма своєчасно розміщена на веб-сайті закладу вищої освіти з лінком наведеним у матеріалах самооцінювання. Інформація, подана у освітній програмі, є достатньою для інформування стейкхолдерів та містить

достовірні відомості щодо всіх її елементів у необхідному обсязі. Проте надзвичайно обмеженою є інформація про засоби, умови та сам процес реалізації ОП «Агроінженерія» на сторінці ННІ Механізації сільського господарства. Там відсутні сторінки кафедр, які є випускаючими за ОП із відображенням їх наукової, навчальної, методичної діяльності.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

не застосовується

Рівень відповідності (ГЕР)

не застосовується

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

не застосовується

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

не застосовується

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Найважливіша практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

1. Виключити з особливостей ОП «переробку сільськогосподарської продукції», оскільки відповідно до Стандарту ВО вона не входить до предметної області спеціальності 208 «Агроінженерія». 2. виправити некоректні (неактивні) посилання на анкети у сайті ЗВО. 3. Рецензії роботодавців мають носити конкретний характер з зауваженнями і пропозиціями. 4. З метою широкого та оперативного врахування позицій та потреб заінтересованих сторін активно впроваджувати практику онлайн опитувань. Результати цих опитувань та їх аналіз, а також інформаційні звіти про проведені заходи із стейкхолдерами по обговоренню цілей та програмних результатів ОП «Агроінженерія» відображати на сайті ЗВО. 5. Активізувати роботу відділу ЗВО, який опікується кар'єрними розвитком випускників. 6. У профілі ОП розширити перелік кодів професій згідно класифікатора професій Д К 003:2010, які визначають придатність випускників ОП «Агроінженерія» до працевлаштування.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Виправити недоліки за підкритерієм 2.2 відносно послідовності викладання дисциплін «Електротехніка і електроніка», «Трактори і автомобілі» і ОК 22 «Сільськогосподарські машини» починаються у 4-му семестрі, а ОК 18 «Деталі машин» у 5-му і ОК 18 «Гідравліка». 2. Забезпечити у здобувачів формування ФК- 6 у частині, що стосується систем точного землеробства відповідними ОК. 3. ЗК2 забезпечити відповідними освітніми компонентами. 4. Освітній компонент 28 «Машини, обладнання для переробки с.-г. продукції» виключити з переліку обов'язкових. 5. Дисципліни «Механіко-технологічні властивості сільськогосподарських матеріалів» та «Електричні машини і апарати» перенести в обов'язкові компоненти. 6. Для набуття «умінь» при викладанні загально-інженерних і професійно-орієнтованих дисциплін проводити заняття у формі лабораторних робіт.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

1. Виключити з правил прийому до ЗВО інформацію про спеціальності, які відсутні в університеті. 2. Поширити серед здобувачів освіти щодо популяризації академічної мобільності і неформальної освіти та можливості перезарахування їх результатів у освітньому процесі за ОП, що акредитується.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. Провести роботу щодо активного залучення здобувачів вищої освіти та роботодавців до перегляду наповнення саме освітніх компонентів ОП. 2. Ввести комплексні курсові проекти із загальноінженерних та професійно-орієнтованих дисциплін. 3. Виправити некоректні питання у анкетах. 4. Запровадити оглядові екскурсії та відвідування міжнародних виставок сільськогосподарської техніки, які зважаючи на суттєвий обсяг міжнародної активності ЗВО та карантинні обмеження можна відвідати у режимі online. 5. Приділити увагу питанню оновлення змісту освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі (підкритерій 4.4).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Запровадити в робочих програмах дисциплін та методичному забезпеченні курсів у системі Moodle окремий розділ, присвячений правилам взаємодії учасників освітнього процесу з точки зору академічної доброчесності та відповідальності за її порушення.

Критерій 6. Людські ресурси

1. В програмі розвитку ЗВО розглянути питання про перспективи кадрового складу ННІ «Механізація сільського господарства». 2. Оптимізувати навантаження викладачів ОП «Агроінженерія» з кількістю ОК, які викладаються ними. 3. Залучення професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців до проведення аудиторних занять за ОП. 4. Поширити перелік місць підвищення кваліфікації НПП та розробити власні програми підвищення професійної кваліфікації викладачів та педагогічної майстерності.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. Оновити і поповнити матеріально-технічну базу навчального процесу. 2. Створити лабораторії з відповідним обладнанням для викладання ОК «Гідравліка», «Теплотехніка», «Теорія механізмів і машин» та «Деталі машин». 3. Оновити і наповнити навчально-методичне забезпечення за освітньою програмою «Агроінженерія».

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. Відновити функціонування анкет на сайті ЗВО. 2. Удосконалити процес виявлення та усунення недоліків в освітній програмі, зокрема шляхом залучення більшої кількості стейкхолдерів до опитування опитуваних та оприлюднити результати анкетування на сайті ЗВО.

Критерій 9. Прозорість та публічність

На сайті ЗВО надати інформацію про засоби, умови та сам процес реалізації ОП «Агроінженерія». На сторінці ННІ «Механізації сільського господарства» представити кафедри, які є випускаючими за ОП із відображенням матеріальної бази, їх наукової, навчальної, методичної діяльності тощо.

Критерій 10. Навчання через дослідження

не застосовується

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ЛОПУШНЯК ВАСИЛЬ ІВАНОВИЧ